

Рощина І.О., доцент кафедри кримінального права і процесу ЮІ НАУ, к.ю.н., доцент

СТАН І ПРОБЛЕМИ БОРОТЬБИ З НАРКОМАНІЄЮ

Згідно звіту МВС України «Стан та структура злочинності в Україні» станом тільки на 20 листопада 2012 р. було: 1) зареєстровано 45322 наркозлочини, що становить 20,2 % до загальної кількості злочинів; 2) виявлено 31388 осіб, які вчинили наркозлочини; 3) вилучено близько 4995 кг. наркотичних засобів; 4) вилучено близько 9 кг. психотропних речовин; 5) виявлено 1781 наркопритонів (ст. 317 КК України).

За даними МВС України станом на 1 січня 2011 року, на обліку перебуває 165006 осіб, які постійно вживають наркотики не за медичним призначенням, а в молодіжних колах збільшується число вживаючих курильні суміші. Згідно соціологічних досліджень, 35 % першокурсників професійно-технічних училищ та 25 % студентів вищих навчальних закладів мають досвід вживання наркотиків.

За останніми статистичними даними МОЗ України, збільшення розладів психіки та поведінки через вживання наркотичних речовин становить 77840 осіб (170,02 на 100 тис.). У 2010 році 35 787 хворих з наркотичними проблемами проходили медичне лікування, з яких 10 248 - стаціонарно, 24617 - амбулаторно.

У загальній масі це молоді люди у віці 15-27 років, 74% наркозалежних ніде не працюють і не навчаються, майже 2% - це учні технікумів і училищ, 0,4% - студенти вузів. 73% споживачів наркотиків - міські жителі, однак частка сільської молоді поступово збільшується. Наркотики і психотропні речовини стали неодмінними атрибутами молодіжних зібрань, вечірок, дискотек, концертів модних музичних груп.

Наведена вище статистика наркоманії однозначно свідчить про те, що в Україні немає системної і

цілеспрямованої роботи по боротьбі з цим підступним ворогом нації. Особливо це характерно для останніх 20 років, тобто за час незалежності України.

Негативну роль у поширенні наркотиків в Україні має економічне та політичне становище в країні в даний час. Вся правоохоронна система багато в чому деморалізована. Конкретних і системних дій з боку міліції не спостерігається. Є окремі епізоди з затримання наркокур'єрів, що явно недостатньо для успішної боротьби з наркоманією.

Викладене вище дає підстави для висновку про те, що наркоманія вже загрожує розвитку і добробуту нації, а суспільство до кінця ще не усвідомило, якої непоправної шкоди завдає йому наркоманія, яку загрозу вона створює для фізичного, морального здоров'я нації, її генофонду, а також те, що боротьба з цим страшним злом має провадитися всіма доступними правовими засобами. До подолання наркоманії необхідно залучити якомога найбільшу частину населення, підприємства, установи тощо, при цьому правоохоронні органи мають відіграти провідну роль.

Розуміючи реальну загрозу нації, Кабінетом Міністрів України у серпні 2013 р. була схвалена Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 р., в якій не тільки були проаналізовані причини та умови наркоманії, а й намічені конкретні заходи по боротьбі з нею. Однак ці, загалом конкретні і хороші заходи залишилися на папері через відсутність необхідного фінансування.

Дійсно, асортимент наркотичних засобів, що використовуються у світі, стрімко змінюється, і Україна не є винятком. Опіати головним чином у вигляді макової соломки та марихуана з конопель продовжують лідирувати в нашій країні, проте в силу ряду обставин аптечна наркоманія, особливо в містах, стала набирати обертів. Якщо в США і Європі про макову соломку ніхто навіть не чув, то в Україні, особливо серед так званих жебраків наркоманів і в сільській місцевості, вона ще в пошані. Але аптечна наркоманія в місті

вже витісняє вуличну, і тисячі молодих наркоманів воліють ковтати таблетки, а не колотися брудною «ширкою». В економічно благополучній Європі зараз популярний субітекс. Йому віддає перевагу «золота» молодь, і для відкриття кримінального провадження необхідна добова доза, що перевищує 10,5 таблетки.

В Україні спочатку домінував по популярності трамадол, але з тих пір як його в 2008 р. ввели в список наркотичних засобів з суворою звітністю, інтерес до нього різко впав. Ні аптечні працівники, ні споживачі наркотиків більше не хочуть ризикувати. Щорічно в світі з'являється до 5 десятків нових наркотиків, тому необхідно систематично їх ідентифікувати і вносити до списків заборонених наркотичних засобів. Для успішної боротьби з наркоманією в Україні насамперед слід організувати належний облік, в якому необхідно відображати :

1. Загальна кількість злочинів, скоєних особами, які вживають наркотики з деталізацією за віком і статтю КК України.
2. Кількість скоєних злочинів, пов'язаних з наркотиками.
3. Кількість осіб, які вживають наркотики, які вчинили злочини.
4. Кількість осіб, які вчинили злочини, пов'язані з наркотиками.
5. Кількість осіб, що вживають наркотики і скоїли повторний злочин.
6. Кількість і найменування наркотичних засобів, виготовлених в Україні, що поставляються з-за кордону.

Цей облік повинен бути самостійним і доступним для всіх бажаючих ознайомитися з ним. Окрім цього, у бюджеті України окремою статтею повинні бути визначені кошти на боротьбу з наркоманією згідно Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 р.